

Stalino KELIU

LKP(b) KUPIŠKIO APSKRITIES KOMITETO IR
KUPIŠKIO APSKRITIES VYKDOMOJO KOMITETO ORGANAS

Eina 3-ji
metai 1948 m. spalio 20 d. trečiadienis
Kaina 20 kp
№ 94 (149)

Tinkamai sutikime Didįjį Spalį

Diena iš dienos artinasi didžiulio mūsų šalies dirbančiųjų šventė — Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 31-sios metinės. Ši kilnų jubiliejų kiekvienas mūsų respublikos darbininkas, darbo valstietis ar inteligentas stengiasi sutikti su naujais savo darbo laimėjimais. Mūsų apskrities darbo valstiečiai, vykdydami savo prisiimtą išpareigojimą, laiške drg. Stalinui, prieš laiką atsiskaitė su valstybe grūdų ir kitų žemės ūkio produktų paruošose. Norėdami garbingiau sutikti Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 31-sias metines, mūsų apskrities darbo valstiečiai pristatė didelį kiekį viršplaninių grūdų valstybei. Su naujais darbo laimėjimais, pasiektais per pastaruosius metus, sutiks 31-sias Didžiojo Spalio socialistinės revoliucijos metines ir Kupiškio miesto bei apskrities darbo žmonės. Jei gu pernai dar neturėjome elektrinės, tai dabar ji jau pilnoje tvarkoje veikia. Dar daugiau padaugėjo apskrities mokyklose mokslievių skaičius. Tik Spalio socialistinė revoliucija suteikė teisę mūsų darbininkų ir biednukų valstiečių vaikams nemokamai siekti mokslo žinių, įsigyti norimą specialybę.

Todėl visų mūsų apskrities dirbančiųjų bendras reikalas — kuo iškilmingiau pasiruošti sutikti Didžiojo Spalio socialistinės revoliucijos 31-sias metines. Žinoma, šiai šventei pasiruošimo vadovaujantį vaidmenį turi rodyti apskrities partinės ir komjaunimo organizacijos. 31-ųjų Didžiosios

Spalio socialistinės revoliucijos metinių sutikimui turi būti planingai ruošiamasi iš anksto. Jau dabar valsčių partinių organizacijų vadovai turi sudaryti konkrečius šventei pasiruošimo planus.

Reikalinga sudaryti specialias komisijas, kurios rapintųsi šventės pravedimu. Iškilmingi šio jubiliejaus paminėjimai turi įvykti ne tik apskrities ir valsčių centruose, bet ir apylinkėse. Pranešimams padaryti turi būti pritrirtinti atsakingais patys geriausi agitatoriai. Taip pat turi būti paruošta ir gana turtinga meninė programa. Todėl meninės saviveiklos rateliai jau dabar turi pradėti intensyviai ruošti tinkamos kokybės meninę programą.

Tačiau eilės valsčių partinių organizacijų vadovai galvoja, kad dar per anksti pradėti ruošti 31-ųjų Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos metinių sutikimui. Tai — klaidinga nuomonė. Juo anksčiau ir konkrečiau bus pasiruošta, tuo iškilmingiau ir aukštesniame politiniame — idėiniame lygyje praeis pati šventė.

Taip pat reikalinga prisiminti ir kritusius už Spalio pergalę bei Didžiąją Tėvynės karą žuvusius didvyrius. Jų kapai turi būti papuošti ir sutvarkyti.

Nebe už kalnų Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 31-sios metinės. Kiekvienas apskrities partinis ir tarybinis darbuotojas turi rimtai susidomėti tinkamu didžiosios darbo žmonių šventės sutikimu ir pravedimu.

Kūlimo darbai Aukštupėnų valsčiuje

Aukštupėnų valsčiuje kūlimo darbų paskirstymas pravedamas neblogai. Pas valsčiaus valstiečius dirba 6 motorinės kulkiamosios. Kiekvienas mašinistas su savo kulkiamąja iškulia per dieną 2-3 valstiečių ūkiuose javus. Yra mašinistų tarpe ir tokių, kurie dirba su kulkiamosiomis ir naktimis.

Iki spalio mėn. 1 dienos šios visos kulkiamosios iškulė javus visame valsčiuje 352 valstiečių ūkiuose, prikuldamos 690 to šiųmetinių gausaus derliaus grūdų. Be to, šiame

valsčiuje įjungtos 1 kūlimo darbus 3 arklinės kulkiamosios, kurios šiuo laiku prikūlė per 3,5 to grūdų.

Dėka gerai pravedamų kūlimo darbų aukštupėniečiai prieš laiką įvykdė grūdų paruošų planą ir dabar stato į valstybinius arodus viršplaninius grūdus. Reikalinga, kad ir toliau kūlimo darbai Aukštupėnų valsčiuje būtų vykdomi gerai, nes negalima palikti ilgai klojimuose gulėti nekultų javų.

S. Šalpusnis

Parduota knygų už 3.000 Rb

Nuo tarybinės knygos platinimo mėnesinio pradžios Subačiaus vartotojų kooperatyve išparduota knygų už 3.000 rublių. Knygas noriai perka valstiečiai ir miestelio tarnautojai. Štai, miestelio tarnautojas drg. Balna Jonas nupirko eilę garsių tarybinių rašytojų knygų. Jų tarpe: Fadijevo „Jaunoji Gvardija“, N. Ostrovskio „Audrų pagimdyti“.

Tarybinės knygas, ypač grožinę literatūrą, labai mėgstu skaityti — pareiškė drg. Balna, — todėl nuliekamus pinigus taupau geroms knygoms įsigyti.

Subačiaus vartotojų kooperatyvo tarnautojas drg. Vingilis nusipirko knygą „Vakarų Europos literatūra“.

Darbo valstiečiai gausiai perka knygas žemės ūkio klausimais. M. Virkutis

„Amolinio“ tarybinio ūkio aukšto derliaus grandis (Telšių apskr.), vadovaujama drg. Igno Tekoriaus, išaugino 12 hektarų sklype po 156 pūdus rugių iš kiekvieno hektaro.

Nuotraukoje: aukšto derliaus grandis; iš dešinės į kairę grandininkas Ignas Tekorius, darbininkai Stasė Japkūnaitė, Elena Normalaitė, Stasys Fabreža, Jadzė Japkūnaitė svarsto būsimų metų derliaus klausimą. L. Morozovo nuotr. (ELTOS fotokronika)

Paskaita moksleiviams

Šių metų spalio mėn. 1 dieną LKP(b) CK lektorius drg. Butnevičius. Kupiškio suaugusių progimnazijos moksleiviams skaitė paskaitą apie Lietuvos Komunistų Partijos pagrindinę veiklą smetoninės autokratijos metais ir kaip ji vadovavo darbininkų ir valstiečių kovai išsivaduojant iš buržuazinės Lietuvos vyriausybės.

Prelegentas vaizdžiais faktais nurodė, kaip vargingai gyveno darbo liaudis dvarininkų ir kapitalistų valdžioje. „Tik dabar, komunistų partijai vadovaujant, Tarybų Lietuvos darbo žmonės nesulaikomi žengia į priekį“ — baigė drg. Butnevičius.

Paskaita buvo išklausyta su įdomumu.

M. Giedrius

Balgė ražienų skutimą

Tik nuvalę derlių nuo laukų, Aukštupėnų valsčiaus žemdirbiai pradėjo vykdyti ražienų skutimo darbų planą. Pirmieji jį įvykdė Svydenių apylinkės valstiečiai. Dabartiniu metu viso valsčiaus bendras ražienų skutimo planas pilnai įvykdytas ir šiomis dienomis valstiečiai aktyviai vykdo rudens arime darbus.

S. Sakalaitis

Tarybų Lietuvoje

Susitikimas su rašytojais

TELŠIAI (ELTA). Žemaičių Ubelis, Tibulskytė, Dokšaitė dramos teatre įvyko literatūros vakaras. Pranešimą apie tarybinę literatūrą padarė rašytojas drg. J. Šimkus. Rašytojas drg. Tilvytis skaitė ištrauką iš savo naujos poemos. Drg. Rostovaitė perskaitė eilėraščius apie komjaunimą. Po to, mokytojų seminarijos moksleiviai drg. drg.

ir Valatka supažindino vakaro dalyvius su savo eilėrašiais, novelėmis.

Vakaras praėjo draugiškoje nuotaikoje. Į jį atsilankė daugiau kaip 500 žmonių.

Rašytojai taip pat susitiko su Telšių gimnazijos moksleiviais.

Įvykdes pirmąjį kolektyvinių ūkių priesaką — prieš laiką atsiskaitęs su valstybe grūdų paruošomis, Telšių apskrities „Vienybės“ kolektyvinis ūkis pradėjo išmokėti avansą grūdais kolektyvinių ūkio valstiečiams už atidribtus darbdienius. Jie gauna avansu po 10 kilogramų grūdų už darbdienį.

Nuotraukoje: kolektyvinio ūkio valstietis Povilas Savickas (dešinėje) parsivežė gautus grūdus namo.

L. Morozovo nuotr.

(ELTOS fotokronika)

Kultūros namai Krakėse

Neseniai Krakėse (Kėdainių apskr.) buvo atidaryti Kultūros namai. Energingojo vadovo drg. Br. Martuzo dėka, Kultūros namai plečia savo veiklą. Prie Kultūros namų veikia vaidybos ratelis, orkestras, sportininkų būrelis, kurio nariai laikys PDG ir BPDG ženklukams įsigyti normas. Vaidybos būrelis repetuoja Gogolio „Vedybos“. Kultūros namų meno mėgėjai pademonstruos savo atsiekimus Krakėse ir paskui aplankys Karolio Poželos vardo žemės ūkio artelę, kitus kolektyvinius bei tarybinius ūkius ir valsčiaus apylinkes. „Tiesa“ A. Šarūnas

Meninė saviveikla kaime

Jurbarko apskrities, Stakių kaimo klubo — skaityklos vedėjos drg. Deikuvienės iniciatyva, kaime susikūrė scenos mėgėjų būrelis. Į jį įstojo nemaža gabių ne tik Stakių, bet ir artimiausių apylinkių kaimų jaunuolių.

Derliaus valymo ir kūlimo darbuose Stakių scenos mėgėjų ratelis su menine programa lankėsi darbo valstiečių talkose. Draugai Žiugžda ir Valentinas vietoje sukurdavo trumpus sąmojingus pašnekesius. „Tiesa“ J. Bultras

Komjaunimo gyvenimas

Pamirštas įsipareigojimas

Tokia organizacija, kaip komjaunimas, kuri yra partijos rezervas, gali tinkamai veikti tik tada, kada iš anksto nusistato tinkamas darbo gairės. Tačiau eilė pirm. komjaunimo organizacijų darba atlieka ne taip, kaip reikalinga. Pavyzdžiui galime paminėti ir Subačiaus st. pirminę komjaunimo organizaciją.

Prieš keturius mėnesius ši organizacija savo susirinkime įsipareigojo sukurti pirminę komjaunimo organizaciją Skvarbų km. Nuo šio nutarimo datos praėjo nemažas laiko tarpas, per kurį būtų buvę galima daug ką padaryti, bet minėta komjau-

nimo organizacija „neįstengė“ sukurti pirminės organizacijos Skvarbų kaime. Nė vienas komjaunuolis nepravėdė jokio aiškinamojo darbo Skvarbų kaimo jaunimo tarpe, nė su vienu jaunuoliu nebuvo pasikalbėta individualiai, o progų tam buvo be galo daug: čia pieno paruošos, javų kirtimas, komjaunimo talkos, grūdų paruošos ir t.t. Juk šiuo momentu būtų buvę galima kuo geriausiai pažinti jaunuolius, jų politinių žinių akiratį, būtų buvę galima tinkamai išaiškinti jaunuoliams komjaunimo įstatus, komjaunimo organizacijos reikšmę visose ūkinėse

kampanijose.

Iš šių faktų matome, kad Subačiaus st. pirminės komjaunimo organizacijos sekretorius drg. Ramenaitė mažai rūpinasi priimtų nutarimų įvykdymu. Ji ramia širdimi juos sudeda į stalčių ir užrakina. O tokių neįvykdytų nutarimų archyvuose yra dešimtys.

Dėl šių nutarimų neįvykdymo kaltė tenka Subačiaus LLKJS valsčiaus komitetui, kuris paskutiniu laiku ėmė mažiau kontroliuoti pirm. LLKJS organizacijų darbą.

M. Griciūnas

Skapiškyje nesirūpinama grūdų sandėlio užbaigimu

Šių metų liepos mėnesio bėgyje buvo pradėta statyti Kupiškio apskrityje trys sandėliai grūdams pilti. Sandėlių statyba vyko Kupiškyje, Subačiuje ir Skapiškyje prie geležinkelio stočių. Šių valsčių vadovai ir grūdų paruošų punktų vedėjai priėmė įsipareigojimus dviejų mėnesių laikotarpyje baigti naujųjų sandėlių statybą. Kupiškio ir Subačiaus valsčių vadovai savo įsipareigojimus įvykdė laiku ir šiuo metu į šiuos naujai pastatytus sandėlius supilta daug tonų grūdų. Tačiau Skapiškio naujojo sandėlio statyba įpusėta ir dėl statybinės medžiagos stokos paskutiniu laiku visai sustojo vykusi, o tas atsitiko dėl valsčiaus vadovų apsilėidimo. Taip pat pamiršo savo tiesiogines pa-

reigas ir Skapiškio grūdų paruošų punkto vedėjas drg. Timofiejovas.

Skapiškio valsčiaus vykdomasis komitetas neduoda užtektinai traukiamosios ir darbo jėgos sandėlio statybai. Dėl naujojo sandėlio statybos neužbaigimo kaltės kai kurios valsčiaus kultūros — švietimo įstaigos buvo paverstos grūdų sandėliais. Tekių faktų toli ieškoti netenka. Štai buvo nutrauktas Skapiškio stoties klubo — skaityklos (ved. Panteliejeva) darbas. Jo patalpos paverstos grūdų sandėliu. Pačiame Skapiškio miestelyje irgi daug pastatų panaudota grūdams pilti. Šie pastatai yra nepritaikyti grūdams, nesutvarkyti, neišdezinekuoti, nuo ko jaučiamas pavojus grūdų gedimui.

Iki to dasileista dėl apsilėidusių valsčių vadovų kaltės. Naujojo sandėlio statyba buvo galima laiku užbaigti.

Nemažesnė kaltės dalis tenka ir apskrities grūdų paruošų kontoros direktoriui drg. Juodagalviui. Jis taipogi nerado reikalo kontroliuoti Skapiškio grūdų paruošų punkto vedėjo darbo ir nesistengė paremti visokeriopą pagalbą sandėlio statybos darbuose.

Esama padėtimi turi susirūpinti tiek valsčiaus vadovai, tiek apskrities grūdų paruošų kontoros direktorius drg. Juodagalvis ir dėti visas pastangas kuo artimiausiu laiku baigti pradėto sandėlio statybą Skapiškio geležinkelio stotyje.

S. Putinaitis

Naujos knygos Kupiškio knygyne

1. Josifas Visarionovičius Stalinas — trumpa biografija. Kaina Rb 5,0
2. M. Kalininas, Šlovėnėgasis komjaunimo kelias. Kaina Rb 1,65
3. „Tiesa“ 1917-1947. Kaina Rb 4,0
4. K. Marksas, Darbo užmokestis, kaina ir pelnas. Kaina Rb 1,10
5. F. Engelsas, Šeimos, privatinės nuosavybės ir valstybės kilmė. Kaina Rb 4,0
6. V. I. Leninas, Ką daryti? Kaina Rb 2,70
7. J. M. Sverdlovas, Rinktiniai straipsniai ir kalbos. Kaina Rb 3,50
8. M. Kalininas, Apie politinę agitaciją (Agitatoriaus knygynėlis). Kaina Rb 0,90
9. M. Kalininas, Straipsniai ir kalbos 1945-1946. Kaina Rb 1,90
10. G. Mickevičius, J. V. Babuškinas — išymiausias rusų revoliucionierius (Pasikalbėjimai su jaunaisiais komunistais). Kaina Rb 1,10
11. N. M. Michailovas, TSRS — mūsų šalis. Kaina Rb 4,60
12. K. V. Ostrovitianovas, Socialistinė ūkio sistema ir jos pranašumai prieš kapitalistinę sistemą. Kaina Rb 0,90
13. Pasikalbėjimai apie visuomenės kolektyvinių ūkių gamybos sustiprinimą (vals-

- tiečio knygynėlis). Kaina Rb 1,10
14. Prof. F. Košeliovas, Stalininiai įstatai — pagrindinis kolektyvinių ūkių gyvenimo įstatymas (valstiečio knygynėlis). Kaina Rb 1,80
15. A. Šušakovas, Stiprinti ir plėsti visuomeninį artelės ūkį (valstiečių biblioteka). Kaina 0,90
16. K. V. Ostrovitianovas, Iki kapitalistinių formacijų ekonomikos apybraižos. Kaina Rb 3,80
17. A. Čechovas, Seni namai. Kaina Rb 10,0
18. E. Vodolazova, Vienos vaikystės istorija. Kaina Rb 8,0
19. V. Veresajevs, Isanka. Kaina Rb 16,0
20. Dėl istorijos studijavimo. Kaina Rb 0,50
21. V. Višnevskis, Optimistinė tragedija (Trijų veiksmų pjesė). Kaina Rb 5,0
22. Gydytojų — profilaktinio ir sanitarinio darbo organizacija kaime (oficiali ir informacinė medžiaga). Kaina Rb 12,0
23. G. N. Anystiatrovas ir A. P. Sodilovas, Paveldėjimo teisė TSR Sąjungoje. Kaina Rb 2,50
24. Dėl priemonių kolektyviniuose ūkiuose darbo organizavimui pagerinti, darbo našumui pakelti ir darbo atlyginimui sutvarkyti.
25. Bibliotekinės technikos minimamas.

Balgė linų rovimą

Rugsėjo mėn. pabaigoje Aukštupėnų valsčiaus darbo valstiečiai baigė linų rovimą darbus. Pirmieji užsėtų linų plotus paliko tuščius šio valsčiaus Jutkonų apylinkės

valstiečiai. Šiuo metu jie atlieka linų mirkymo ir džiovavimo darbus. Be to, šios apyl. daugelis valstiečių linais atsiskaitė bulvių paruošose. „Stalino Keliu“ inf.

Tarybų Sąjunga — didi daugiatautė valstybė

Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjunga susikūrė 1922 metais. Tais metais pirmajame Visasąjunginiame Tarybų suvažiavime Lenino ir Stalino pasiūlymu buvo įkurtas savanoriškas valstybinis tarybinių tautų susivienijimas — TSRS. Iš pradžių į ją įėjo keturios sąjunginės respublikos — Rusijos TFSR, Ukrainos TSR, Baltarusijos TSR ir Užkaukazės TFSR, bet kiek vėliau, kai Vidurinėje Azijoje susikūrė 3 savarankiškos respublikos — Turkmėnijos, Tadžikijos, Uzbekijos, jos taip pat savanoriškumo ir lygia-teisiškumo pagrindu, įstojo į Sąjungą. 1940 metais, vykdydama Pabaltijio šalių darbo žmonių norą, TSRS Aukščiausiosios Tarybos VII sesija priėmė Lietuvą, Latviją ir Estiją į Tarybų Sąjungos są-

statą. Dabar TSRS susideda iš 16 lygiateisių sąjunginių respublikų. Kiekviena jų turi savo Konstituciją, savo aukščiausiąją valstybinę valdžios organą — respublikos Aukščiausiąją Tarybą.

Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos įkūrimas, paruoštas visos tarybinės valstybės išvystymo eigos, buvo stambiausia bolševikų partijos lenininės stalininės politikos pergalė tautiniu klausimu. Tik tarybinė santvarka, panaikinusi žmogaus išnaudojimą, įvykdžiusi tautų lygiatėisiškumą, galėjo sutelkti į vieną brolišką šeimą visus daugiatautės Tarybų Sąjungos darbo žmones.

Domaskuodamas buržuazinius kritikų, kurie pranašavo TSR Sąjungai tokį pat likimą kaip ir Austrijos — Ven-

grijos monarchijai, draugas Stalinas sakė: „Ne, ponai nesuprato, kad analogija su Austrija — Vengrija nepagrįsta, nes mūsų daugiatautė valstybė išaugo ne buržuaziniu pagrindu, stimuliuojančiu tautiniu nepasitikėjimu ir neapykantos jausmu, o tarybinio pagrindu, kuris, priešingai, kultivuoja draugystės ir broliško bendradarbiavimo jausmus mūsų valstybės tautų tarpe“.

* * *

Ilgą laiką prieš Spalio revoliuciją didieji vadai Leninas ir Stalinas įrodė, kad žmonijos išsivystime negali būti tokio amžiaus įstatymo, pagal kurį vienos tautos viešpatauja, užima privilegijuotą padėtį, o kitos yra pavergtos. Tokį įstatymą turi tik buržuazinė visuomenė, pagrįsta privačia nuosavybe bei priespauda. Po Didžiosios Spalio revoliucijos pirmųjų dokumentų,

priimtųjų Tarybų valdžios, tarpe buvo „Rusijos tautų teisių deklaracija“, kuri paskelbė svarbiausius jos tautinės politikos pagrindus: Rusijos tautų lygybę bei suverenumą, laisvo apsisprendimo teisę, visokių privilegijų bei apribojimų atskiroms tautoms panaikinimą, tautinių mažumų, gyvenančių Rusijos teritorijoje, laisvą išsivystinimą. Tokiu būdu tuo puikiu dokumentu buvo užtvirtinta politinė lygybė mūsų Tėvynės tautų tarpe. Dabar uždavinys buvo faktiškai pasiekti tautų išlyginimo „kad panaikintų tautų tautybių atsilikimą (ūkinį, politinį, kultūrinį), kurį paveldėjome iš praeities, kad duotų galimumą atsilikusioms tautoms pavyti centrinę Rusiją ir valstybinius, ir kultūrinius, ir ūkinius atžvilgius“ (Stalinas. „Marksizmas ir tautinis kolonijinis klausimas“, 101 psl.).

Konkrečiais keliais tam pir-

maeilui uždaviniui mūsų partijos tautinėje politikoje įvykdyti buvo: buvusios caro Rusijos pakraščio industrializavimas, sukūrimas pramonės židinių kaip bazės valstiečiams sutelkti aplink darbininkų klasę, žemės ūkio pakėlimas industrializacijos pagrindu, valstiečių kooperavimas, kaip stipriausia priemonė pakraščiams traukti į bendros ūkinės statybos sistemą, Tarybų ryšių su masėmis sustiprinimas, tautinio tarybinio valstybingumo ugdymas, kultūros, tautinės savo forma, socialistinės savo turinių išvystymas.

Šių priemonių nenukrypstanto įgyvendinimo rezultate išmintinga leninė stalininė mūsų partijos politika pasiekė puikią pergalę. Tarybinės tautinės respublikos partijos bei vyriausybės nenuilstamai globojamos, didžiosios rusų tautos padedamos pasiekė visapusišką ūkinį bei kultūrinį išsivystymą.

Gydytojo patarimai

Daugiau dėmesio mokyklų sanitarijai

Tarybinėje santvarkoje mokykloms ir jose besimokančiam jaunimui kreipiamas ypatingas dėmesys ir todėl visiems, vienokiui ar kitokiui būdu susijusiems su mokyklų gyvenimu ir darbu, reikia dėti visas pastangas, kad vyriausybės statomi šioje srityje uždaviniai būtų pilnumo įgyvendinami.

Kad mokymo — auklėjimo įstaigos atitiktų savo paskirčiai, nepakanka jas tik aprūpinti gerais mokytojais ir mokslo priemonėmis: būtina reikalinga sudaryti ir tinkamas mokymo — auklėjimo sąlygas. Erdvės, šviesios, gerai įrengtos viduje ir vėdinamos patalpos, švariai užlaidomos mokyklos kiemas, sutvarkytos atmatų duobės, — visa tai turi didelės reikšmės ne tik sveikatingumo, bet ir auklėjimo požiūriu. Kaip rodo patyrimas, ankstoje ir nevėdinamose mokyklose žymiai didesnis mokinių skaičius serga plaučių, gerklės, odos ir kitokiomis ligomis. O ką bekalbėti apie žalą, daromą mokinių sveikatai, kada šalčių metu mokykla neturi kuro ar dėl suirusių krosnių negali

juo pasinaudoti. Todėl visai suprantama, kad mokyklų parengimas mokslo metų pradžiai ir šaltam laikotarpiui yra vienas svarbiausių uždavinių.

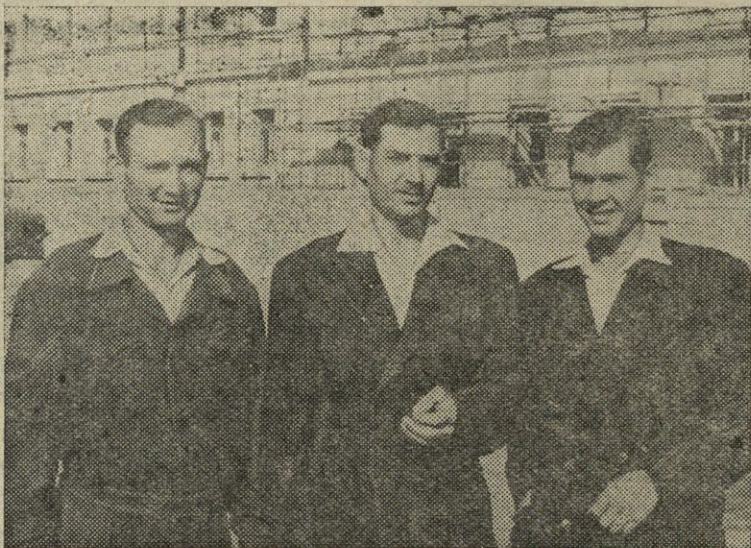
Kokia gi padėtis yra šiuo atžvilgiu Kupiškio apskrities mokyklose? Ar viskas jose padaryta, kas buvo galima ir būtina, kad darbas nuo pat mokslo metų pradžios vyktų normaliose sąlygose?

Kaip rodo sanitarinio patikrinimo duomenys, dalis mokyklų, kaip pav. Skapiškio, Gaičių, Uoginių šiuo atžvilgiu pasirengė tinkamai. Tačiau daugelyje mokyklų dar yra visa eilė didesnių ar mažesnių trūkumų. Vanduo gėrimui laikomas neuždengtuose kibluose arba visai jo nėra, neįtaisyti langeliai klasių vėdinimui, nėra spaudyklių, dėžių atmatoms, netvarkingai laikomos išvietės ir pan. Šios rūšies trūkumams pašalinti nereikia nei didelių lėšų, nei didelių pastangų, ir todėl jų buvimas yra niekuo nepataisomas. Dar blogiau, kad kai kurios mokyklos dirba neįstatytai blogose, antisanitarinėse sąlygose. Taip pav. Gelažių

valsčiaus, Milionių pradžios mokyklos stogas kiauras, lietus lyja į klases, krosnis sutrukusi, išvietės sugriuvusios, kad ir naudotis negalima. Patalpos viduje netinkuotos ir nebalintos. Tokioje pačioje padėtyje yra to pat valsčiaus Sodelių mokykla ir Šimonių valsčiaus, Migonių pradžios mokykla. Tiltgalių (Gelažių valsč.) ir Jurgeliškių (Šimonių valsč.) mokyklose grindys skylėtos, išvietės sulūžusios. Antisanitarinė padėty kiemai laikomi Lukonių ir Adomynės pradžios mokyklų. Neįstatytais langais pradėjo darba kai kurios Kupiškio mokyklos. Dideliu trūkumu reikia laikyti ir tai, kad dar yra mokyklų visai neaprupintų kuru, ar aprūpintų tik dalinai.

Todėl, nedelsiant ne vienos dienos, reikalinga imtis visų priemonių pašalinti esantiems mokyklose trūkumams ir nebeleisti toliau mokytojams ir mokiniams dirbti kenksmingose sveikatai sąlygose.

Gyd. S. Marčiukaitis, Kupiškio apskrities sveikatos apsaugos skyriaus vedėjas

Šaunieji Vilniaus stachanovinkai

Naujas būrelis gimnazijoje

Š. m. spalio mėnesio 3 dieną, Kupiškio gimnazijoje buvo įsteigtas muzikos ir scenos mėgėjų būrelis. Būrelis turi virš 40-ies narių. Artimiausioje ateityje scenos mėgėjai numato pastatyti didžiojo rusų rašytojo Gogolio komediją „Revizorių“. Būreliui vadovauja mokytojas Urbanavičius.

Šio naujo dalykinio būrelio įsteigimu labai patenkinti Kupiškio gimnazijos moksleiviai.

St. Paulauskas

Jaunųjų kūryba

BALYS ŠIAURYS

BUVUSIAI DVARO PIEMENAITEI

Draikė vėjas šiaurasis tau plaukus,
Grubo kojos nuo ryto šalną.
Kiauras dienas po raistus, po laukus
Tu klampojai piemenės taku.

Dėl vargų kaiėjai pasiskusti,
Kad tavoji dalia per sunki,
Dvaro ponis staiga tapo rūsti
Ir be žodžių parodė duris.

Įpratai kėsti badą ir šaltį
Prakeiktam nelemtajam dvare...
Įpratai vėlai gult, anksti kelti
Ir dejuot, kaip našlaitė maža...

Vakarais, kai nurausdavo teliai,
Kai nuvargus užmigdavai tu,
Vis ilgėjais sugrįžtančių brolių,
Sapnavai — jie ateis iš rytų...

Mes sugrįžom. Laimėjome karą.
Išdalinti dvareliai visi.
Jau tavęs nebestumdo, nei bara —
Jau dabar tu spartuolė esi.

„Tarybų Lietuvos“ redakcijai

Didžiai Gerbiamas Drg. Redaktoriau, Prašau paskelbti šį mano pareiškimą.

Trylika metų išbuves kunigu, jaučiu nebeatidėliotiną vidinį būtinumą pareikšti štai ką:

1) Katalikų bažnyčios sukurtoji scholastinė filosofija žmogaus protą, užuot vedusi produktingu mokslinio tiesos pažinimo keliu, nukreipia į gryną formalizmą, į visišką tuštumą. Scholastika neieško objektyvios tiesos, o tik rapinasi protą priištiti prie bažnyčios nustatytųjų tikėjimo dogmų. Dėl šios priežasties scholastinė filosofija — nebekalbant apie teologiją — buvo ir tebėra mokslinės pažangos stabdis. Dialektinį materializmą, kuris protą visų pirma atpalaiduoja nuo tikybinio dogmatizmo pančių ir nurodo jam tikrąją tiesos pažinimo kelią, scholastinė filosofija traktuoja kaip vieną didžiausių šių laikų savo priešų. Visu tuo aš galutinai įsitikinau ypač pastaruoju metu, bedėstydamas kunigų seminarijoje scholastinės filosofijos dalykus.

2) Nusivildamas krikščioniškąja filosofija, taipgi nusivyliau ir bažnyčios vaidmeniu socialiniame gyvenime. Per eilę metų aš įsitikinau, kad bažnyčios mėgiamasai skelbti artimo meilės principas faktiškai yra vien tuščia frazė: katalikų dvasininkija nėra vargo žmonių draugu. Gobšumas, poniškas gyvenimo būdas, draugavimasis su turtingaisiais ir vengimas vargšų — štai kas būdinga dvasininkams. Jų santykiai su darbo žmonėmis yra santykiai išnaudotojų su išnaudojamaisiais. Užtat dvasininkija nesirūpina esminiu proletariato būvio pagerinimu, nepajėgia suprasti daugelio svarbių laiko įvykių, o vykstant socialinėms reformoms, paprastai užima priešišką poziciją. Tai itin

ryšku šlandien pas mus Lietuvoje, kai dėliai bažnyčios reakcingumo net nemaža kraujo liejasi.

3) Pagaliau, prie mano kunigystės nusivylimo prisidėjo dar viena aplinkybė, dėl kurios katalikų kunigų asmeninis gyvenimas pastatomas išimtinai nenormalion būklėn. Tai kunigų celibato įstatymas. Šis bažnyčios prasimanytasis nuostatas, nukreiptas prieš vieną stipriausių žmogaus instinktų, faktiškai yra bejėgis. Lig šiol aš jau pakankamai turėjau laiko ir galimybės įsitikinti, kad absoliutinė kunigų dauguma celibato nepajėgia išlaikyti. Supratau, kad šis nuostatas yra ne kas kita, kaip bažnyčios nehumaniška priemonė kunigą padaryti benamiu žmogumi, — žmogumi be savo privatinio gyvenimo, visiškai bažnyčios daiktui. Kaip svarbi yra bažnyčiai ši priemonė, rodo jos atkaklus užsispyrimas klabamojo įstatymo atžvilgiu: bažnyčia sutinka verčiau toleruoti esamąjį kunigijos žemą derovinį lygį ir veidmainystę, negu atšaukti celibato įstatymą. Taip šis bažnyčios nuostatas daugumai kunigų primeta negarbina, tartuofų rolę.

Dėliai šių, čia nurodytų svarbiausių priežasčių, mano jaunystės nuoširdus troškimas — tapus kunigu, tarnauti žmonių gerovei — pasirodė esąs iliuzorinis: pamaciau, kad religija ir katalikų bažnyčia nėra kultūrinės ir socialinės pažangos veiksniai. Įsitikinau, jog tiek savo asmeninį gyvenimą, tiek visuomenei geriau tarnauti galėsiu nebudamas kunigu.

Todėl nuo šios dienos aš savęs nebelaikau kunigu ir pasitraukiu iš tarpdiecozinės kunigų seminarijos profesoriaus pareigų.

J. Ragauskas

„Tarybų Lietuva“, № 223 (1.566), rugsėjo 19 d.

(Atkelta iš 2-ro psl.)

Štai, pavyzdžiui, vienoje labiausiai atsilikusio ir tipiškai kolonijinių buvusios caro Rusijos pakraščio — Tadžikijos TSR per stalininių penkmečių metus 242 kartą išaugo stambiausios pramonės brutto gamyba, Kirgizijos TSR — 160 kartų. Buriatų — mongolų tauta buvo caro Rusijoje labiausiai pavergta ir engiama tauta. Buriatijos — Mongolijos gyventojai gyveno baisiame skurde; priėjimas prie kultūros jiems buvo visai uždarytas. Dabar krašto išvaizda iš pašaknų pasikeitė. Respublikoje priskaitoma 280 stambiosios pramonės įmonių, 70 proc. kolektyvinių ūkių pasėlių plotas apdirbama mašinomis, respublikoje veikia 596 mokyklos, 9 technikumai, 3 aukštosios mokyklos, išaugo buriatų — mongolų inteligentija. Panašių pavyzdžių galima duoti daugybę.

Socializmo pergalė Tarybų

Sajungoje, išmintinga lenininė stalininė tautinė politika privedė prie to, jog „iš pašaknų pasikeitė TSRS tautų veidas, dingo jose savitarpinio nepasitikėjimo jausmas, išsivystė jose savitarpinės draugystės jausmas ir tokiu būdu, susitvarkė tikras broliškas tautų bendradarbiavimas vieningos sąjunginės valstybės sistemoje“ (Stalinis).

Didysis Tėvynės karas vaizdingai parodė visam pasauliui mūsų daugiatautės valstybės galią, TSRS tautų draugystės jėgą, jų atsidavimą socialistinei tėvynei, bolševikų partijai, draugui Stalinui. Mūsų šalies pergalė Tėvynės kare yra mūsų daugiatautės valstybinės santvarkos pergalė, santvarkos, pasirodžiusios ir tvirtesnės ir gyvybingesnės už kitas valstybines santvarkas. Lenininė — stalininė tautų draugystės ideologija pilnai nugalėjo hitlerinę žvėriško nacionalizmo bei rasinės neapy-

kantos ideologiją bei praktiką.

Visos tarybinės tautos, kaip viena stėjo ginti socialistinę Tėvynę. Tarybinės Armijos eilėse sėkmingai veikė tautinės formuotės. Tarybinės Armijos lietuviškojo junginio kariai drąsiai kovojo petys petin su kitų brolišku Tarybų Sąjungos tautų kariais, išvadodami iš vokiškųjų grobių Tėvynę. Lietuvių tautai atnešė laisvę kariai, kalbantieji įvairiomis kalbomis, bet sujungti didžiąja draugyste, sutelkti aplink savo vyresnįjį brolių — didžiąją rusų tautą.

Atėjo taikaus išsivystymo laikotarpis. Tarybiniai žmonės pasiaukojančiai dirba kare pastektaui pergalei užtvirtinti, okupacijoje buvusių rajonų ūkiui greičiau atkurti. Pirmųjų penkmečių metų rezultatai — ryškus socialistinės ekonomikos galingos jėgos įrodymas.

Z. Bieliajeva

UŽSIENIO ŽINIOS

Sforcos raštas Maršalui

ROMA, X. 16 d. (TASS). Laikraščio „Republika“ pranešimu iš Paryžiaus, čia atvyko iš Romos JAV ambasadorius Italijoje Danas, kuris buvo Maršalo priimtas ir įteikė jam Sforcos raštą. Tame rašte išdėstyti Italijos užsienio reikalų ministro pasiūlymai dėl Italijos dalyvavimo Vakarų karinėje sąjungoje. Sforcos raštas buvo visiškai detalai suderintas su Danu kelios dienos prieš pastarajam išvykus į Paryžių.

Sforca tame dokumente reikalauja, kad Jungtinės Vals-

tybės „įveiktų“ taikos sutartis su Italija apribojancius karinius straipsnius ir pateiktų jai ginklų bei karinių medžiagų kiekius, pakankamus „efektingai“ dalyvauti kariniame bloke.

Kaip spėjama, Sforcos pavestas Danas išdėstė Maršalui taip pat Italijos vyriausybės poziciją klausimu dėl buvusių Italijos kolonijų ir ten esančių karinių bazių, kurios turi palikti anglų-amerikiečių rankose.

(ELTA).

Maršalas išskrido į Atėnus

LONDONAS, X. 16 d. (TASS). Reuterio agentūros pranešimu iš Paryžiaus, JAV

valstybės sekretorius Maršalas šiandien anksti rytą išskrido į Atėnus. (ELTA).

Užmegzti diplomatiniai ir ekonominiai santykiai tarp MLR ir Korėjos liaudies demokratinės respublikos

ULAN-BATORAS, X. 16 d. (TASS). Šiandien laikraštis „Unen“ stambia antrašte išspausdino pirmajame puslapyje pranešimą apie diplomatinį ir ekonominių santykių užmezgimą tarp Mongolijos liaudies respublikos ir Korėjos liaudies demokratinės respub-

likos. Laikraštis paskelbė taip pat telegramas, kuriomis pasikeitė Korėjos liaudies demokratinės respublikos užsienio reikalų ministras Pak Hen Enas ir Mongolijos liaudies respublikos ministras pirmininkas ir užsienio reikalų ministras Čoibalsanas. (ELTA).

Dėl būsimos franko devalvacijos

PARYŽIUS, X. 16 d. (TASS). Skindantieji pastarosios dienos gandai apie būsimą naują franko devalvaciją šiaudien netiesiogiai patvirtinami Frans Pres agentūros pranešime apie tai, kad, iš „patikimų šaltinių“ gautomis žiniomis, spalio mėn. 17 d. „Žurnal ofisjel“ gali būti paskelbtas nutarimas dėl franko keičiamojo kurso pakeitimo. Kai kurie laikraščiai rašo, kad pagal naują kursą frankas bus lygus viena du šimtai šešiasdešimts ketvirtąją dolerio. Kaip žinoma, po neseniai atliktos devalvacijos frankas buvo prilygintas vienai du šim-

tai keturioliktajai dolerio. Tokiu būdu, naują devalvaciją Prancūzijos valiuta nuvertinama maždaug 23 procentais.

Laikraštis „Fran-Tirer“, ryšium su gandaiis apie franko devalvaciją, rašo: „Galima pasakyti, jog Prancūzijos vyriausybei davė aiškiai suprasti, kad ji gali tikėtis finansinės pagalbos, pažadėtos JAV, Anglijos ir Belgijos, tik su sąlyga, jeigu ji vėl paaukos Prancūzijos valiutą, t. y. jeigu nuo šiol mokės 264 frankus už dolerį ir 1062 frankus už sterlingų svarą“.

(ELTA).

SNO paliaubų pirmininko protestas

NIUJORKAS, X. 16 d. (TASS). Asosieited Pres agentūros korespondento pranešimu iš Jeruzalės, autoritetinguose sluoksniuose pareiškijama, kad SNO trisšalės komisijos paliauboms Palestinoje pirmininkas Prancūzijos

konsulas Nevilis nusiuntė Saugumo Tarybai protestą prieš Jeruzalės apšaudymą. Jo skunde pasakyta, kad arabai tebeapšauda kai kuriuos konsulatus ir SNO stebėtojų patalpas.

(ELTA).

Karo veiksmal Palestinoje

PARYŽIUS, X. 18 d. (TASS).

Frans Pres agentūros gautomis iš Jeruzalės žiniomis Izraelio ginkluotųjų pajėgų vadovybės spalio mėn. 16 d. vakare paskelbtame komunikate pranešama apie įnirtingas kautynes Siono kalno rajone. Kautynės prasidėjo spalio mėn. 16 d., auštant, arabų dalių puolimu. Iki pusiaudienio arabų legiono inžinierinių dalių kovotojai išdėliojo žydų kariuomenės dislokacijos rajone minas, kurioms sprogdus kilo gaisrai ir buvo padaryti rimti sugriovimai. Per visą spalio mėn. 16 dieną Jeruzalėje ir jos apylinkėse vyko artilerijos susišaudymas. Spalio mėn. 16 d. pradėtas arabų puolimas kelia išpūdį operacijos, daug geriau paruoštos ir ryžtingiau įvykdytos, negu ankstyvesni atskiri puolimai. To išdavoje kai kurie kariniai stebėtojai tą spaudimą apibūdina kaip pasirošimą generaliniam arabų puolimui visame Jeruzalės fronte. (ELTA).

Padėtis Sudane

KAIRAS, X. 18 d. (TASS).

Vietinių politinių sluoksnių žiniomis, neseniai Sudane buvo sukurta „pažangaus tautinio išsivadavimo sąjūdžio“ organizacija siekiant kovoti prieš anglų imperialistus ir ypač prieš rinkimus į steigiamąjį susirinkimą, kurių idėją remia anglai. Per trumpą laiką tarp ta organizacija įgijo plačią paramą, ypač besimokančio jaunimo gretose.

Kaip patirta, to sąjūdžio lyderiai paragino visus sudaniečius boikotuoti rinkimus ir visas kitas anglų organų priemones.

Iš Kairo gautų pranešimų matyti, kad eilėje Sudano provincijų ir miestų susidarė rimta padėtis. Gyventojai protestuoja prieš būsimus rinkimus ir prieš anglų organų veiklą.

Gautomis žiniomis, anglų sudaniečių organai parengė karines dalis „galimų riaušių“ atvejui. Ginkluoti policijos būriai patruliuoja stambių miestų gatvėse. Oficialius anglų pastatus saugoja dideli policijos būriai. Anglų rūmai atitverti spygliuota viela. (ELTA).

Sukilimas prieš Pietų Korėjos marionetinę „vyriausybę“

PCHENJANAS, X. 16 d. (TASS). Pchenjano radijas skelbia, kad, pranešimu iš Pietų Korėjos, Taku miesto rajone, Šiaurės Kencando provincijoje, gyventojai sukilo prieš marionetinės „vyriausybės“ politiką. Tarp sukilėlių ir „vyriausybės“ kariuomenės prasidėjo įnirtingas mušis, kuris truko 30 minučių. Yra daug užmuštų ir sužeistų. Policija suėmė daug žmonių. (ELTA).

Kalinino sritis. Išsivysčiusiose priešspalinėse socialistinėse lenktynėse aktyviai dalyvauja durpių įmonės „Vasiljevskij mech“ kolektyvas.

Nuotraukoje: vienas iš geriausių kramo № 5 stachanovinkų P. N. Dojanovas. Jo aptarnaujama pamaina triskart viršija durpių kasimo normas.

N. Čamovo foto

TASS-o spaudos klišė

Uzbekijos TSR. Trikotažo fabrikas — viena iš priešakinių Taškento įmonių. Šimtai jaunų uzbekių, atėję į fabriką, veržliai įsisavina darbą prie trikotažo mašinų.

Nuotraukoje: stachanovinė drg. Ismailova, puikiai išmokusi darbo techniką ir išpildanti po pusantros normos į pamainą.

M. Pensono foto

TASS-o spaudos klišė

Azerbaidžano TSR. Valstybinio Sąjunginio Geofizinio tresto Azerbaidžano skyriaus inžinieriai drg. Rudniovas, Kulikovas, Šapiroviskis ir Rapoportas išdirbo naftos jūrinės seisminės žvalgybos metodą, už ką jiems suteikta antrojo laipsnio Stalininė premija.

Nuotraukoje: Stalininės premijos laureatai inžinieriai — geofizikai C. J. Rapoportas (iš dešinės) ir N. I. Šapiroviskis apžiūri seisminę medžiagą.

F. Ševcovo foto

TASS-o spaudos klišė

Literatų būrello susirinkimas

Kupiškio suaugusių progimnazijoje įvyko literatų būrello susirinkimas, kuriame apie 40 moksleivių įstojo į būrello narius.

Andrijauskienė

SPORTAS

Rugsėjo 26 d. Kupiškio gimnazijos aikštėje draugiškas krepšinio rungtynes žaidė gimnazijos I su II komandos. Pirmosios komandos sąstatas buvo sudarytas iš tų žaidėjų, kurie Subačiūje iškovojo apskrities meisterio vardą.

Bendras rungtynių rezultatas 41:16 antros komandos naudai. Teisėjavo Klimavičius.

— : —

Š. m. spalio mėn. 3 d. Kupiškio gimnazijos raudonajame kampelyje prasidėjo pirmenybės stipriausiam miesto šachmatininkui išaiškinti. Pirmenybių nugalėtojai bus suteiktas miesto šachmatų čempiono vardas.

Be to, šis turnyras labai reikšmingas ir kvalifikacijos atžvilgiu, kaip pirmas tokios rūšies Kupiškio mieste. Visiems dalyviams, surinkusiems 50 proc. taškų, bus suteikta penkta šachmatininko kategorija.

— : —

Visuose respublikos miestuose ir apskrityse sparčiais tempais vykdomi tradiciniai profsąjungų - komjaunimo krosai. Profsąjungų - komjaunimo krosas vykdomas trims etapais. Pirmajame etape varžosi atskiri būreliai bei kolektyvai ir mokyklos. Antrasis etapas įvyks apskrityje, kur varžysis pajėgiausi pirmojo etapo nugalėtojai ir tretysis etapas įvyks Vilniuje, kur suvažiuos geriausi bėgikai iš apskričių.

Profsąjungų - komjaunimo krosas yra masinės sporto varžybos, kurios parodo pasiruošimo darbo rezultatus ir sportinio darbo kokybę.

Aktyviai į šių metų profsąjungų - komjaunimo krosą įsijungė ir Kupiškio miesto sportuojantis jaunimas.

Iš komjaunuolių 1.000 m pirmuoju atbėgo Sulogovas per 3,12 min. ir 500 m mergaičių grupėje Antipova parodė laiką 1,53 min. (norma 1,55 min).

Jaunuolių dalyvavimas krose vyksta ir valsčiuose.

Skaitytojų dėmesiai

Pranešame, kad „Stalino Keliu“ dėl techninių kliūčių nuo š. m. spalio 1 d. neišėjo. „Stalino Keliu“ redakcija

Už ats. redaktorių D. J. JANKAUSKAS